

הרבנית שרון רימון פרשת בהעלותך

בהעלותך את הנרות

פתיחה: הבעיות בפרשיית המנורה

פרשת בהעלותך פותחת בציווי של משה לאהרון להדליק את המנורה, ובקיום הציווי על ידי אהרון:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שְׂבַעַת הַנֵּרוֹת. וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהֱרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הָעֵלָה נִרְתְּיָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד יָרְכָה עַד פְּרָחָה מִקְשָׁה הוּא כַּמְּרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה. (ח-א-ד).

פרשייה זו מעוררת שתי שאלות מרכזיות¹:

א. מדוע פרשייה זו מופיעה כאן? מהו הקשר בין העלאת הנרות על ידי אהרון לבין רצף המאורעות בספר במדבר?

ב. הציווי על הדלקת המנורה הופיע כבר פעמיים בתורה - בשמות כ"ז:כ-כא ובויקרא כ"ד:א-ד; מדוע התורה חוזרת על ציווי זה בפעם השלישית?

נתחיל את עיונונו במקום הראשון בו מוזכרת המנורה - פרשת תרומה (שמות כ"ה-כ"ז), וליתר דיוק - פרשת שמן המאור.

תרומת שמן המאור

הקשיים בפרשיית שמן המאור

פרק כ"ה בספר שמות פותח בציווי של ה' לקחת תרומה למשכן (פסוקים א-ז). ציווי זה כולל את חומרי הגלם למשכן, וביניהם - "שמן למאור" (פסוק ו'); לאחר מכן, פרשת תרומה ממשיכה בתיאור מפורט של כלי המשכן. בסוף הפרשה, לאחר שהסתיים תיאור בניית הכלים, מופיע ציווי נוסף על הבאת השמן למאור:

וְאֵתָה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ פְּתִית לְמֵאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד. בְּאֵהָל מוֹעֵד מַחוּץ לְפָרְכָת אֲשֶׁר עַל הָעֵדֹת יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהֱרֹן וּבְנָיו מַעֲרֵב עַד בֶּקֶר לַפְּנֵי ה' חֲקֵת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (כ"ז:כ-כא).

ציווי זה מופיע שוב, כמעט מילה במילה, בספר ויקרא:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ פְּתִית לְמֵאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד. מַחוּץ לְפָרְכָת הָעֵדֹת בְּאֵהָל מוֹעֵד יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהֱרֹן מַעֲרֵב עַד בֶּקֶר לַפְּנֵי ה' תָּמִיד חֲקֵת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. עַל הַמְּנוֹרָה הַטְּהֵרָה יַעֲרֹף אֶת הַנֵּרוֹת לַפְּנֵי ה' תָּמִיד. (כד-א-ד).

פרשיית השמן מעוררת שלוש בעיות:

א. כאמור, פרשת תרומה פותחת בציווי להבאת חומרי הגלם למשכן, ובכללם מזכירה התורה במפורש "שמן למאור"; מדוע, אם כן, יש צורך בציווי נוסף, נפרד ומיוחד, על הבאת השמן? השאלה מחריפה לאור העובדה שרק לגבי השמן, מבין כל החומרים המוזכרים בתחילת פרשת תרומה, קיים ציווי נוסף.

ב. כל הציוויים במשכן נאמרו בלשון "ועשית", מלבד הציווי על הבאת השמן, שנאמר בלשון "ואתה תצווה"; ובנוסף לכך - זוהי הפעם היחידה בכל התורה שנאמר ציווי בלשון זו². מהו פשר החריגה בלשון הציווי?

ג. מדוע הציווי מופיע פעם נוספת, שלישית, בספר ויקרא?

הסברי הרשב"ם

את השאלה הראשונה ניתן לתרץ בכך שהשמן הוא חומר המתכלה עם השימוש בו; כיוון שכך, גם הבאת השמן איננה חד פעמית, ויש להביא מידי פעם בפעם שמן חדש. הציווי בתחילת פרשת תרומה מתייחס, אפוא, להבאת השמן לצורך הקמת המשכן והתחלת העבודה בו; לאחר מכן יש צורך בשמן נוסף, ולכך מתייחס הציווי בסוף בפרשת תרומה.

כך הבין הרשב"ם:

'ואתה תצווה': למעלה הוא אומר 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' - לפי שעה, לצורך המשכן; אבל כאן, ציווי זה לכל הדורות, לתת שמן למאור לכל שנה ושנה, לכך הוא אומר 'ואתה תצווה' - שינה הלשון, לפי שכל לשון צוואה לדורות היא. וכן הוא אומר בתורת כהנים ובספרי, כי כל לשון ציווי אינו אלא מיד ולדורות. (שמות כ"ז:כ).

פירושו של הרשב"ם מתרץ גם השאלה השנייה - לשון הציווי החריגה מלמדת שיש כאן מצווה לדורות³.

2 הלשון המצויה בציוויים של התורה היא "ויאמר ה' אל משה" או "וידבר ה' אל משה". ישנם מספר מקומות נוספים בהם ננקטה לשון ציווי - "צו את" (ויקרא ו:ב, כ"ד:ב, במדבר כ"ח:ב, ל"ד:ב, ל"ה:ב), אך הלשון שנקטה בפרשיית השמן, "ואתה תצווה", חריגה גם ביחס למקומות אלו (ישנה התייחסות בחד"ל לשונות של הלשון "צו את" במדרש הגדול, ויקרא ו:ב, עמוד 114).

3 הרמב"ן (בפסוק כ') מתייחס ללשון "ואתה תצווה", ואומר כי לא ניתן היה לנקוט בלשון "ועשית" לגבי השמן "כי אין להם דרך לעשות אותו במדבר, רק אם היה אצלם משמרת". אולם, התורה הייתה יכולה לנקוט בלשון "קח לך", כפי שנאמר לגבי הבשמים: "ואתה קח לך בשמים ראש...ואתה קח לך סמים נטף ושחלת" (שמות ל: כב-לח). לקמן נציע דרך אחרת מזו של הרמב"ן.

1 מלבד השאלות שזכיר להלן עולות עוד כמה שאלות, אך בהן לא נעסוק:

א. פסוק ד' מתאר את "מעשה המנורה" כמקשה אחת, אך תיאור זה מופיע כבר בשמות כ"ה, כחלק מתיאור בניית המנורה; מדוע יש צורך לכפול ציווי זה בספר במדבר?
ב. בפרק מ' בספר שמות מתוארים הקמת המשכן ותחילת העבודה בו, שכללה גם את הדלקת הנרות הראשונה (פסוקים כד-כה); אם כן, כיצד יש להבין את הדלקת הנרות בספר במדבר?

ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן... (כ"ז:כ).
זהו הציווי היחיד הפונה אל בני ישראל. נקודה זו מודגשת שוב בסיומה של הפרשייה (פסוק כ"א):

יערוך אותו אהרון... חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל.

המשכן נבנה על ידי משה, ומעובדה זו ניתן היה להסיק שאין לבני ישראל חלק בכך; כנגד תפיסה זו בדיוק יוצאת פרשיית שמן המאור: **חלקם של ישראל הוא בהבאת השמן למאור באופן קבוע**, כל שנה. משה אמנם בונה את המשכן - אך זו בנייה היא חד פעמית, ואילו עם ישראל משתתף במשכן באופן קבוע, על ידי הבאת השמן בכל שנה.

אם כן, פרשיית "תצווה" מתארת אמנם את אהרון ובניו המעלים את הנרות, אך הדגש בפרשייה הוא דווקא על כך שההדלקה נעשית מן השמן שהביאו ישראל: הכהנים הם שליחי העם להדלקת המנורה באמצעות השמן שהעם תרם.

נקודה זו עולה גם מעיון בסדר הפרשיות בפרקי המשכן:

א. הציוויים על עשיית כלי המשכן (כ"ה:א-כ"ז:ט).

ב. הציווי על הדלקת המנורה (כ"ז:ז-כ"א).

ג. הציווי על הקדשת הכהנים ובגדיהם (כ"ח:א-כ"ט:לז).

הציווי על הדלקת המנורה על ידי הכהנים קודם להקדשתם, כלומר הכהנים נצטוו להדליק את המנורה עוד לפני שהיו מקודשים לכהונה. עובדה זו יכולה ללמדנו שהדלקת המנורה נעשית על ידי הכהנים כנציגי העם⁶. הם מדליקים את המנורה בשם כל ישראל, אשר טרחו להכין את השמן בשביל המנורה.

ראינו, אפוא, כי הציווי המיוחד על הבאת השמן נועד להדגיש את חלקו של עם ישראל בהדלקת המנורה, שהוא גם חלקו של העם במקדש, בכל הדורות.

פרשיית השמן בספר ויקרא

הפרשייה בספר ויקרא זהה כמעט לחלוטין לפרשייה בספר שמות, אך דווקא על רקע הדמיון בולט ההבדל ביניהן בסיום הפרשייה: בשמות הסיום הוא "**מאת בני ישראל**" ואילו בויקרא הסיום הוא "על המנורה הטהורה יערוך את הנרות לפני ה' תמיד". בויקרא חסרה ההדגשה על חלקו של העם בשמן, ולעומת זאת מודגשת הטהרה של המנורה והעובדה כי המנורה נמצאת "**לפני ה' תמיד**". כלומר, בתיאור בויקרא יש דגש על עוצמת הקדושה של המנורה בהיותה לפני ה'.

ספר ויקרא עוסק בקדושה ובטהרה של המקדש, הנבדל מטומאות בני ישראל, וגם הדלקת המנורה מוצגת כחלק מן הקודש הזה; לפי תיאור זה, אם כן, הדלקת המנורה נעשית על ידי אהרון ובניו כנציגי הקודש. בהתאם לכך, הציווי על הדלקת המנורה (בפרק כ"ד) נמצא רק לאחר הקדשת הכהנים (בפרק ח'), בניגוד למצב בספר שמות.

את השאלה השלישית מתרץ הרשב"ם בפירושו לספר (כ"ד:ב); לדעתו, הציווי על המנורה בספר ויקרא מופיע כציווי משני, אגב הציווי על סידור השולחן - חלק מסידור השולחן הוא הדלקת המנורה, המאירה על השולחן.

אולם, פירושו של הרשב"ם מעורר שני קשיים:

א. גם הבשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים הם חומרים מתכלים, שיש צורך להביאם פעמים נוספות, אך למרות זאת הם נזכרים רק בציווי הכללי, ולא בנפרד⁴. על כן, נראה כי העובדה שהשמן הוא חומר מתכלה איננה מסבירה את כפילת הציווי בספר שמות.

ב. קשה לטעון כי הציווי על השמן והמנורה מופיע רק אגב הציווי על השולחן: ראשית, אם מדובר בציווי משני, היה צריך לכותבו בקצרה; שנית - זוהי בעיה חמורה יותר - הציווי על המנורה מופיע לפני הציווי על השולחן, ולא סביר שהציווי המשני יופיע לפני הציווי העיקרי.

אם כן, יש להציע הסבר אחר לבעיות שמעוררות פרשיות השמן.

ניתן להציע כי מטרת החזרות על פרשיית השמן היא הדגשת החשיבות המיוחדת של הבאת השמן.

מהי חשיבות זו? מדוע התורה מעוניינת להדגיש את הבאת השמן?

לשם מתן תשובה לשאלה זו יש לעיין בפרשיות בשמות ובויקרא על רקע הקשרן.

הדואליות של הדלקת המנורה

פרשיית השמן בספר שמות

האחידות בלשונות הפתיחה של כל הציוויים בפרשת תרומה בולטת לעין:

ועשו⁵ ארון... וציפית אותו... (כ"ה:י-יא).

ועשית עליו זר זהב (שם).

ועשית שולחן (שם כ"ג).

ועשית מנורת זהב (שם ל"א).

ואת המשכן תעשה (כ"ו:א).

ועשית את הקרשים (שם ט"ו).

ועשית פרוכת (שם ל"א).

ועשית את המזבח (כ"ז:א).

ועשית את חצר המשכן (שם ט').

כל הציוויים הללו פנו אל משה, ונקטו בלשון עשייה. אולם, הציווי על שמן המאור שונה:

4 בשמות לכג מצינו, לכאורה, ציווי נוסף ללקיחת בשמים. אולם, מהמשך הפרשייה מתברר שאין מדובר בציווי נוסף לאיסוף בשמים מן העם, אלא בציווי למשה לקחת את הבשמים שהעם תרם ולהשתמש בהם למשיחת המשכן וכליו (וכך גם מפרש האב"ע באותו הפסוק). בנוסף לכך, הלשון שנקטה שם איננה לשון "צו" אלא "ואתה קח לך".

5 הציווי "ועשו", שנאמר לגבי הארון, חריג ביחס לשאר הציוויים, המופיעים בלשון "ועשית"; ייתכן שהסיבה לכך היא שזהו הציווי הראשון. לעיון נוסף בבעיה זו ניתן לפנות לפרשנים בפסוק זה וכן לשיעורו של הרב אלחנן סמט בכתובת www.etzion.org.il/vbm/archive/5-parsha/19teruma.php.

6 ראה במאמרו של גד אלדד, "מיקומה ותוכנה של פרשיית "בהעלותך את הנרות", מגדים כ"ז.

שתי הפנים של הדלקת המנורה

מטרת התיאור הכפול בשמות ובויקרא היא, אפוא, ללמד על שני הפנים של הדלקת המנורה:⁷

מצד אחד, הכהנים מדליקים את המנורה כנציגי ישראל; זה הפן המתואר בשמות.

מצד שני, הכהנים מתפקדים בהדלקת המנורה כנציגי הקודש; זה הפן המתואר בויקרא.

אולם, הפרשייה בויקרא, שנועדה להדגיש את ההדלקה על ידי הכהנים כנציגי הקודש, פותחת דווקא באזכור והדגשת חלקו של העם, שהרי היא מתחילה במילים "ב"צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית..."⁸; פתיחה זו חוזרת ומזכירה את חלקו של עם ישראל בהדלקת המנורה. ייתכן כי דווקא בספר המתאר את הקדשת הכהנים ותפקידיהם במשכן, והיוצר רושם כי אין מקום לעם בעבודות אלו, בוחרת התורה להזכיר את החלק שיש לישראל בעבודות הקודש: הכנת השמן והבאתו אל המשכן.

הסבר פרשיית המנורה בפרשת בהעלותך

חלקו של העם בעבודת המשכן

כעת נשוב לפרשתנו.

פרקים ז'-ח' בספר במדבר מתארים שלושה אירועים: חנוכת המזבח (על ידי קרבנות הנשיאים), הדלקת המנורה וטהרת הלויים. הציווי על הדלקת המנורה הוא, כנראה, הציווי על ההדלקה הראשונה של המנורה. ההדלקה הראשונה הייתה בחנוכת המשכן, ואם כן פרשיית "בהעלותך" היא פרשיית חנוכת המנורה.

לאחר חנוכת המזבח מתוארת חנוכת המנורה, ולאחר מכן טהרת הלויים, ואלו הם שלושה אירועים השייכים לחנוכת המשכן. מדוע אירועים אלו מתוארים כאן, בספר במדבר, ולא בתיאור חנוכת המשכן, בספרים שמות וויקרא?⁸

התשובה לכך היא כי ספר במדבר מתאר את מסע העם במדבר כמחנה שהשכינה בתוכו ואת היחס שבין העם לבין משכן. כחלק מתיאור זה, מובא בספר במדבר תיאור של חנוכת המשכן מן הזווית של העם; קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח מייצגים את השותפות של העם בחנוכת המשכן. הקדשת הלויים מתוארת דווקא בספר במדבר, מפני שהלויים הם מחליפי הבכורות בעבודת המקדש, ובכך הם מהווים נציגים של העם במקדש.

בתחילת השיעור שאלנו מהו הקשר בין העלאת הנרות על ידי אהרון לבין רצף המאורעות בספר במדבר, ומדוע פרשיית הנרות מוזכרת כאן בפעם השלישית; כעת ניתן לענות על השאלות הללו:

לפי דברינו עד כה, אנו מבינים כי המנורה מיוחדת בכך שלישראל יש חלק בהדלקתה, על ידי הבאת השמן. למעשה,

שותפותם של ישראל בעבודת המקדש באה לידי ביטוי בשניים מכלי המשכן:

א. במנורה, על ידי הבאת השמן.

ב. במזבח, על ידי הבאת הקרבנות.

אין זה מקרי שבספר במדבר, המתאר את היחס בין העם למשכן, מתוארות דווקא חנוכת המזבח וחנוכת המנורה: תיאור חנוכת המשכן בספר במדבר מתייחס דווקא לשני הכלים הללו, בהם בא לידי ביטוי חלקו של העם במקדש.⁹

חלקו של אהרון בעבודת העם

בתחילת הפרשה יש רש"י מפורסם מאוד¹⁰:

'בהעלותך' - למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי שכשראה אהרון חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו; אמר לו הקב"ה 'חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות'.
(ח:ב)

חלישות דעתו של אהרון איננה ברורה, שהרי הוא הפועל העיקרי בכל עבודות המשכן; זאת ועוד - מדוע ה' מנחמו דווקא בנרות, והרי ניתן היה לנחמו בכל עבודות המשכן¹¹? מקורו של פרוש זה הוא במדרש:

"בהעלותך" מה כתיב למעלה מן הענין? "ויהי ביום כלות משה... ויקריבו הנשיאים" (במדבר ז') ואחר כך "דבר אל אהרון בהעלותך..." "את מוצא למעלה י"א שבטים הקריבו ושבט לוי לא הקריב... ואהרון לא הקריב עם הנשיאים, והיה אומר: 'אוי לי, שמא בשבילי אינו מקובל שבט לוי', אמר לו הקב"ה למשה: לך אמור לאהרון 'אל תתירא, לגדולה מזו אתה מתוקן'. לכך נאמר 'דבר אל אהרון ואמרת אליו בהעלותך': הקרבנות - כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות - לעולם אל מול פני המנורה, וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני - אינן בטלין לעולם...

(מדרש תנחומא, פרשת בהעלותך, סימן ה').

מדברי המדרש ניתן להבין מדוע חלשה דעתו של אהרון:

הנשיאים הביאו את קרבנותיהם בהתנדבות ומתוך רצון טוב; כל נשיא הקריב כנציג של השבט שלו, ובזכות הקרבן השבט היה 'מקובל' לפני ה'. אהרון הרגיש כי אמנם הוא מקריב קרבנות רבים כחלק מעבודתו במשכן בתור הכהן הגדול, אך הוא מפסיד את הפן של הבאת קרבן כאדם בודד ועצמאי וכנשיא המביא קרבן על כל שבטו. כלומר, אהרון רצה להשתתף בחנוכת המשכן לא רק כנציג הקודש, אלא גם כחלק מן העם.

9 על פי כיוון זה היינו מצפים כי בספר במדבר יתואר חלקו של העם במנורה, אך עיון בפרשיית המנורה בספר במדבר צופן לנו הפתעה: רק חלקו של אהרון נזכר כאן, ולא חלקו של העם. התשובה לכך פשוטה - פרשיית 'בהעלותך' מתארת את חנוכת המנורה, ולכן אין זה מעניינה להזכיר את הבאת השמן.

10 אמנם בכתבי היד של פירוש רש"י קטע זה לא מופיע, אך הרמב"ן מצטט אותו ומתייחס אליו.

11 הרמב"ן כאן העלה שאלות אלו והתמודד איתן.

7 עיין במאמר הנ"ל.

8 בשיעור לפרשת במדבר עסקנו בכך בהרחבה.

ולמה צויתי אתכם? בשביל לזכותכם, לכך נאמר בהעלתך את הנרות...

(מדרש תנחומא פרשת בהעלותך סימן ב).

המדרש מבהיר שהדלקת המנורה איננה לצורך ה': ה' איננו צריך שיאירו לו את ביתו אלא להפך - המקדש נבנה כך שאור ייצא מן המקדש ויאיר כלפי חוץ.

על פי תפיסה זו, היינו מצפים שדווקא בהדלקת האור המיוחד הזה, המאיר החוצה, לא ישתתפו ישראל, והיא תבוצע רק על ידי הכהנים כנציגי הקודש (כפי שמוצגת הדלקת המנורה בספר ויקרא, כהדלקה על ידי נציגי הקודש). אולם, התורה בחרה להדגיש דווקא את חלקו של העם בהדלקת המנורה. מדוע?

המנורה מסמלת את האור של המקדש היוצא ממנו ומשפיע על העולם שבחוץ, והתורה מדגישה כי לכל העם יש חלק בכך: אורו של המקדש קשור אל העם בקשר הדוק, וללא ישראל המדליקים את המנורה - אורו של המקדש לא יכול להשפיע כלפי חוץ. גם מעשיהם של ישראל משפיעים על אורו של המקדש, שהרי חטאיהם פוגמים בקדושתו ובטהרתו של המקדש, ולכן יש צורך לכפר על הקודש מטומאות בני ישראל ביום הכיפורים¹⁴.

שמירת הקדושה במחנה ישראל כולו חיונית להשראת השכינה במשכן¹⁵. אם כן, דווקא בכלי המבטא את השפעת אור המקדש כלפי חוץ, בוחר ה' להדגיש את חלקו של עם ישראל, המשפיע על קדושת המקדש על ידי מעשיו.

כאשר ישראל שומרים על קדושת המחנה ומביאים שמן למאור - הם שותפים בהעלאת אור המקדש והפצתו כלפי חוץ.

כך ניתן להבין מדוע ה' ניחמו בהדלקת המנורה: הדלקת המנורה היא העבודה היחידה שניתנה לאהרון כנציג העם, עוד לפני הקדשתו לכהן. לכן, כאשר אהרון רוצה להיות שותף לחנוכת המשכן של העם, המנורה היא הכלי המתאים ביותר לבטא זאת.

נמצאנו למדים, אפוא, שהדלקת המנורה מתאימה לספר במדבר כספר המייצג את עבודת העם, ואפילו אהרן לא מתפקד כאן כנציג הקודש, אלא כנציג העם.

נקודה מתאימה מאוד לדמותו של אהרן בתפיסתם של חז"ל כאדם המחובר אל העם¹². אהרן רוצה להשתתף בעבודת המקדש דווקא בחלק המייצג את כל העם: בתור כהן גדול הוא עובד במקדש כל הזמן כ"שלוחי דרחמנא"¹³, ואהרון רוצה להיות חלק גם מ"שלוחי דידן"; השילוב בין הקודש לבין העם מושג על ידי הדלקת המנורה.

ההקבלה בין העם לבין אהרון

בספר שמות משה מצטווה על בניית המשכן ועל עבודותיו, וממבט ראשון נראה שעם ישראל אינו ממלא חלק בכך. אולם, בפרשיית שמן המאור והמנורה מתגלה כי גם לעם יש חלק בעבודות המשכן, וחלקו הוא אף לדורות ולא חד פעמי כשל משה.

בספר במדבר העם חוגג את חנוכת המשכן על ידי הקרבת קרבנות נדבה, וממבט ראשון נראה לאהרון אין חלק בחנוכת המשכן על ידי העם. אולם, גם כאן פרשיית השמן והמנורה משנה את התמונה, ואהרון מהווה חלק מן העם על ידי הדלקת הנרות; יתר על כן - הדלקת הנרות חנוכת הנשיאים היא חד פעמית, וההדלקה תהיה לדורות.

ישראל ואור המקדש

מהי המשמעות של שתי הפנים בהדלקת המנורה? מדוע מודגשת שותפות העם דווקא בהדלקת המנורה? את התשובה לכך ניתן למצוא במדרש:

כביכול אמר הקב"ה למשה: אמור לישראל: **לא בשביל שאני צריך לאורכם** אני אומר לכם להדליק נר, אלא בשביל לזכותכם...בא וראה, כשאדם בונה בית והוא עושה חלונות בתוך ביתו, והוא מבקש שיהא האור נכנס, הוא עושה את החלונות צרות מבחוץ ורחבות מבפנים; למה? כדי שיהא האור נכנס מבחוץ ומאיר מבפנים. וכשבנה שלמה את בית המקדש לא עשה כן את החלונות, אלא צרות מבפנים ורחבות מבחוץ, **כדי שיהא האור יוצא מבית המקדש ומאיר מבחוץ**, שנאמר ויעש לבית חלוני שקופים אטומים (מלכים א' ו:ד), להודיעך שכולו אור ואינו צריך לאורה משלך,

כל הזכויות שמורות לשיבת הר עציון, תשס"ו
עורך: אייל קסנר

בית המדרש הירטואלי של ישיבת הר עציון
האתר בעברית: <http://www.etzion.org.il/vbm>
האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org>
משרדי בית המדרש הירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5
דואר: office@etzion.org.il

12 למשל במשנה באבות (א:יב) "הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

13 על פי הגמרא בנדרים לה; השאלות האם עבודת הכהנים היא כביכול בנציגות הקב"ה ("שלוחי רחמנא") או בנציגות העם ("שלוחי דידן").

14 עיין ויקרא טז:טז

15 עיין בשיעורי לפרשת במדבר.